

Tipografia:
 BRĂȘOVU, piața mare Nr. 22
 Scrierile neînscrise nu se pri-
 mesc. Manuscrise nu se re-
 trimite!

Biroul de anunțuri:
 Brășov, piața mare Nr. 22
 Inserate mai primenești în Viena
 Indolff, Weiss, Hoeserstein & Volger
 (Höf. Mass), Henric Schalk, Alois
 Brandl, M. Dukas, A. Oppel, J. Don-
 nerberg; în Budapesta: A. V. Gold-
 berger, Anton Matuschek, Bernat;
 în Frankfurt: G. L. Dausbe; în Ham-
 burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o soră
 garmondă pe o coloadă 8 cr.
 și 30 or. timbru pentru o pu-
 blicație. Publicări mai dese
 după taxă și învoială.
 Reclama pe pagina III-a o
 soră 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĂR DE DUMINECĂ 43)

„Gazele” esse în fă-care și
 abonamente pentru Anstro-Ungaria
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 franci, pe trei luni
 10 franci.
 Se primumără la toate oficiile
 postale din țară și din afară
 și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brășov:
 la administrație, piața mare
 Nr. 22, etajul I.: pe un an
 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
 luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
 casă: Pe un an 12 fl., pe
 șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.,
 Un exemplar 5 cr. v. a. sau
 15 bani.
 Atât abonamentele cât și
 inserțiile sunt a se plăti
 înainte.

Nr. 238—Anul LIV.

Brășov, Sâmbătă, Duminecă, 27 Octomvre (8 Noemvre).

1891

Din cauza Sf. sârbătorii de mâne, țiarul
 nu va apăre până Luni sêra.

Despotismul la culme.

Brășov, 25 Octomvre st. v.

Pe timpul petrecerii noastre la espozitia din Praga, am avut norocirea de a visita și centrul junimei academice boeme, societatea literară-retorică „Slavia”, unde am fost primit cu multă căldură și însuflețire.

Cu această ocaziune președintele societății, espunându-și fazele principale, prin care a trecut „Slavia” dela înființarea ei, ne arată cât de mult au avut și au să sufere studenții cehi din pricina riguroselor măsuri ale locoteninței din Praga, care într-un timp sevestrase și averea societății, precum și din cauza necontentelor șicane, la cari sunt espuși.

„Este foarte trist și regretabil” — le-am spus tinerilor cehi — „că cu tot pretinsul liberalism și constituționalism stările publice la D-vostre în Austria încă nu s’au emancipat de sub apucăturile și relele obiceiuri ale statului de odinioară polițienesc și că din cauza acesta nația d-vostre, a căreia lealitate și iubire de patriă este înscrisă cu litere neșterse în istoria Boemiei și a împărăției, trebuie să suture atâtea persecuțiuni și șicane din partea guvernului. Dér cu durere adencă trebuie să vă spun, că ceea ce se petrece la d-vostre este fiore în pălăria pe lângă ceea ce suntem condamnați a suteri noi, în partea de dincolo a monarchiei dela guvernul unguresc.”

„D-vostre — am adaus — vi s’au pus piedeci și vi se fac șicane, dér totuși societatea „Slavia” există și puteți lucra mai departe pentru ajungerea scopuri-

lor culturale și naționale, ce le urmăriți. Nu totuși așa însă este la noi în Transilvania. Aici tinerii români dela universitatea maghiară din Clușiu aveau o societate de lectură română. Acesta a fost disolvată în urma unor agitațiuni dușmănoase contra limbii, culturii și a națiunii române, pe cari a le caracteriza după cum merită, nu mă iertă bunul sânt. Studenții noștri români în urma acesta au vrut să-și înființeze o nouă societate de lectură. Și credeți, că au putut-o face? Nu li s’a mai dat permisiune! Li s’a spus din partea guvernului unguresc, că sunt în Clușiu destule societăți și biblioteci maghiare, să se folosescă de aceste, căci și așa ar fi prea puțin ca să-și potă susține ei înșiși o societate din taxele lor ș. a. Astfel peste 70 de tineri români dela acea universitate, într-o țară unde aproape patru din cinci părți ale populației sunt Români, nu potă ave aji nici măcar o simplă societate de lectură, unde să-și cultive sântul național. D-vostre aveți aici în Praga o universitate paralelă cehică, la noi în Transilvania s’a înființat însă o universitate curată maghiară, care, precum vedeți, are speciala chiamare de a ne maghiarisa...”

De acesta convorbire mi-am adus aminte, când, cu cea mai mare indignare sufletescă, am citit valorosul protest, ce l’a publicat nobila presidentă a reuniunii femeilor române din Sătmăr în numărul de Dumineca trecută al „Gazetei Transilvaniei.”

Se luptă bravele femei române din Sătmăr de șese ani de zile pentru ca să dobândescă dela guvernul unguresc aprobarea statutelor Reuniunii lor. Voiesc

să aibă și densele mijlocul de a pute lucra mai cu efect pentru idealurile de cultură și de binefacere, ce le nutresc în inima lor. Dér toate stăruințele lor au rămas zadarnice. Ministeriul unguresc de interne n’a aflată nici de astădată de cuviință de a înțări statutele lor.

Decisiunea, prin care li s’au înapoiat statutele, fără de clausula de aprobare, „acest nou și miserabil document de volnicia ungurescă”, — cum dice d-na presidentă în protestul ei — se bazează pe motivele unei ordonanțe ministeriale mai vechi.

Dómna presidentă ne arată aceste motive resumându-le sensul pe scurt astfel: „deorece în comitatul Sătmărului se află deja reuniuni maghiare de femei, ministrul ar dori ca și femeile române să între în acele reuniuni, ca acolo să lucreze pentru înflorirea culturii unguresci și pentru propria desnaționalizare.”

Nu sémână aceste motive ca ou cu ou ce produse la 1889 în contra aprobării statutelor societății de studenți „Minerva”, ce voiau s’o înființeze tinerii români din Clușiu, în locul societății de lectură disolvate „Iulia”?

Dér meseriașilor români din Alba-Iulia, cari au voit să-și înființeze o societate de ajutorare reciprocă nu li s’a răspuns totuși astfel? Și nu totuși din acele motive s’a denegat aprobarea statutelor societății de lectură române din Făget ș. a.?

Este un sistem, după care procede, din ce în ce mai cutezător, volnicia ungurescă.

Comitatul Sătmăr numără vre-o trei sute de mii de locuitori. Români fac mai mult ca a treia parte, sunt dér în minoritate. Destul, pentru ca sfa-

tul cel mare șovinistic maghiar să pronunțe încă de pe acum sentința de nimicire a naționalității române din comitatul Sătmărului, care se cuprinde în hotărîrea: de-a împiedeca cu orice preț dezvoltarea națională a Românilor sătmăreni.

Lege de întruniri încă nu există la noi și guvernul unguresc îi vine la socotelă acesta, pentru că are mână liberă față cu naționalitățile. Acolo unde-i convine, până una alta, aprobă statutele nouelor reuniuni, unde însă i-se pare că elementul maghiar a început să devină preponderant, este neîmpăcat față cu minoritățile române.

Și pe când liberalismul și constituționalismul unguresc nu se sfîșește a rivalisa astfel cu regimurile cele mai despotice, luându măsuri atât de violente, nedrepte și tiranice față cu junimea noastră românească și acum și față cu femeile române, el, răzimat pe legea cea nouă a Kișdedovurilor, face totodată încercările cele mai desperate de-a desnaționaliza copiii noștri dela 3—6 ani.

Ce mai rămâne dér neatacat de această fieră răpitoare a maghiarisării îmbrăcată în pielea de miel a constituționalismului?

Bărbații în vârstă ai națiunii noastre sunt declarați de către despoții noștri dela putere de dușmani ai statului și sunt ținuți în frâu cu legi și măsuri deosebite, cu-o deosebită lege electorală, cu-o deosebită lege de presă (patenta împărătescă absolutistă dela 1852, care e și aji în vigore pentru Ardél), cu ordonanțe volnice ministeriale și cu acte de putere discreționară fișpănescă, c’unu cuvânt, cu-o administrație de stat, care nu vrea să scie decât de interesele specifice ale celor ce

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Pavel Cătana.

Trad. din limba cehă.
 (Urmare.)

Bunica sêraca, înflorată, trăgea de mâneacă pe nepotul său, ca să-și iuțescă pașii și să scape odată de potecă; dér în chipul acesta numai dete pricină și mai mare de ris și de bătae de joc.

În sfîrșit judele satului puse capăt chefului. La porunca lui toți scoseră pungile și plătiră crășmarului ce erau dator, își mai stropiră măséua cu câte un pahăruț ș’apoi o luară la drum cu grămada, sbierându și chiuind de te-ar fi asurdit, chiar în piniță să fi fost ascuns. Lumea eșise în uliță și se uita după ei cu îngrijire. Multe dintre rudeni erau cu lacrimile în ochi și cu sufletul plin de jale, nesciind, ce se va întâmpla cu tinerii, cari acum treceau înainte veseli și nepăsători, de țiar fi părut că se duc la petreceri, ér nu la nevoi și la necazuri.

O maică făcea cu mâna semne duioase de despărțire; o soră striga cu glas înecat un nume mult iubit; fiul și fratele răcneau „rămasă bună”,

de te miră cum nu se temeau, că li-s’or rupe baerile inimii și-și luau din cap căciula împodobită cu tufe întregi și o aruncau în slava cerului.

Feciorul lui Novac s’ar fi silit din totă inima să calce cât mai bărbătesc; dér ce să-și faci necazului! Unde era în stare biata babă să se țină de el? — Bêtrâna trebuia să se mai oprască din când în când ca să mai răsuflă, și în chipul acesta nici nu eșiseră bine din sat, când étă! și flăcăii, de cari voiau să se ferescă.

Până ce-lu căzniră numai pe el, Pavel al nostru nu se prea supără, ci luă totă istoria numai de șagă. Când însă un nerușinat se apropiă de bunica, vindu să o cuprindă în brațe, și când încep a-și bate joc de densa, dîcându-i porumbița bădică și alte vorbe necuviincioase, care făceau pe ceilalți să se omore de ris, unde nu mi țî-se repeși nepoțelul coala cătrănită, unde nu mi-lu apucă de cefă pe cel cu pricina, unde-i scutură cojocul de vre-o câte-va ori, unde-lu ridică de vre-o trei, patru palme dela pământ și zupă cu el în șanțul de lângă drum, de țiar fi părut, că totu acolo a fost de când lumea.

Bêtrâna-și frângea mâinile de desădăjduire; Novac se încerca să-o linițescă. Așu — de unde!

Ca ursul din pădure când e zădărit, așa mi-i fulgera voinicul nostru pe toți cu privirile, fiind gata a face praf și pulvere pe ori care ar fi cutezat să se mai apropie de ai săi.

N’avu de lucru unul mai într’o dogă și sări ca un cocoș spulberat înaintea lui, strigându, ca să se roge de ertare pentru rușinea ce a făcut’o soțului lor și să le dea parale de cumpărat palinocă, ca astfel să-și derégă greșela... Na palinocă! — și până să clipească din ochi, haide și cu asta peste cel dintâi, de-i sări căciula din cap de un stat de om dela pământ.

Avură noroc ceilalți, că-i luă judele de dîndă și le sparse buclucul, căci altfel de bună sémă ar fi umplut șanțul cu toți.

Erau cea mai mare parte nisce țin-găi destrunchiați; un om cu minte și cu grăunțe în glavă seiu că n’ar fi fost în stare să-și strice cîntea și numele cel bun prin asemenea blăstămării. Nu e nici o mirare dec, că nici unuia nu-i mai veni potă să se mai pună cu inimosul flăcău, ci-și căutară cu toți de

drum. Ba unii cu inima mai de epure îl ocoliră pe departe, fiindu-le frică să trecă pe lângă leul îndărjit.

Numai după o bucată bună de loot, când creșură că la nevoi vor pute scăpa cu fuga, începură a striga din nou, injurându și amenințându pe Pavel, că va fi vai de pielea lui când n’or mai fi opriți să pună mâna pe el. Apoi se puseră pe urlat:

Of! amar, Dómne amar,
 Of! amară-i peste fire
 Trista noastră despărțire.

Of! amar, Dómne amar,
 Când se despărțese în silă
 Voinicul de copilă.

Voinicul din cântec însemna feciorul lui Novac, éră copila — bêtrâna; din această pricină hohoteau, de răsuna pământul jur împrejur. Mai strigară ei ce mai strigară, până când se făcură nevêduți într’o cotitură de drum.

Cu sufletul amărit, bunica făcea din cap și din când în când ofta din greu:

„Trebuie că ne-am apropiat de cōda veacului, când tinerimea de astăzi își bate joc de-o bêtrâna ca mine... dér, cōda veacului, zilele lui antihărțu!”

facu parte din elementul domnitor.

Rămân bătăni poporul nostru. Ale lor sunt — cum dicea marele Demosthene — dorințele. Ce se dorască ei însă pentru neamul lor atunci, când necurmatele loviri, ce falsul liberalism și constituționalism unguresc le dă zilnic intereselor lui de viață, autrebuit să le amărăscă și să le măhnască sufletul în gradul cel mai mare; ce se dorască ei pentru neamul lor decât nu ca să se realizeze ceea ce este și dorința noastră a tuturor cu mic cu mare și ceea ce a exprimat în protestul ei atât de elocuent și presidenta reuniunii femeilor române din Sătmăr a sigurându, că lovirea ce s'a dat înființării acelei reuniuni „n'a adusă nici un serviciu cauzei de maghiarizare între noi, ci din contră i-a săpat un strat mai afund pentru mormântul său rușinos.“

Atunci când și femeile noastre sunt gata să intre alături cu noi în luptă pentru marile și santele scopuri ale culturii neamului românesc, atunci nu vom șovăi nici un moment, ci vom ridica mâna, ce ni-o aruncă cu atâta îndrăsnelă și perfidiă maghiarismul violent.

Dr. Aurel Mureșianu.

Dela comitetul nostru central electoral.

Budapesta 19/31 Octomvre 1891.

Onorată Redacțiune!

MI iau voiă a Vă împărtași următoarele două comunicate, cu rugarea să binevoiți a le da loc în cel mai de aproape număr al fôiei D-Vostre, primind din parte-mi mulțămirea mea.

I.

Comitetul central electoral al partidului național român, în ședința sa ținută la 24—25 ale curentei în Sibiu, ocupându-se de unele faime și manifestațiuni, ce în timpul mai din urmă eșiră la ivelă prin unele foi române și străine, faime și manifestațiuni, cari ating programă și ținuta noastră politică-națională, după clarificările date din partea presiului, în bună înțelegere a găsit cu cale, ca subsemnatul președinte să facă următoarele

declarațiuni:

1) Privitor la *cestiunea memorandumului*, decretat prin conferin-

țele naționale: eu tôte conclusele comitetului le-am pusă totdeauna precis în aplicare, fără ca vreodată să mă fi încercat a le zădărnici.

2) In ce privesce faimele colportate prin unele diare, despre nise tractări ale mele seu ale noastre cu guvernul, seu cu vreun corifeu maghiar, pentru împaciuirea Românilor: nici eu nici comitetul nostru, nici acum nici în trecut, dela constituirea partidului nostru, — n'am intrat cu nici un partid și cu nici un corifeu seu factor al vre-unui partid seu al guvernului maghiar în nici un fel de tractări referitoare la împaciuirea Românilor; mie special nici nu mi-s'a oferit vre-o ocaziune pentru asemenea tractări, și eu nici nu mă simt îndreptățit la atari, fără de autorizare specială.

3) In ce privesce așa-șisul și prin unele foi inonatul dualism maghiaro-român: eu ocașionalminte, ce e drept — în particular am atinsă această idee, ca una istorică, der nici-odată n'am pus-o în discușiune publică, ca un obiect de actualitate, ce nu este și nici nu pôte să fiă.

4) In fine in ce privesce scrișorile, ce dela ultima întrunire a comitetului le-am publicat în „Telegr. Rom.“ și „Luminătorul“, prin cari scrisori, respective unele directive din ele, s'a produs — dice-se, ore-care resensu printre membri și în public, explicându constatez, că acelea în totalitatea lor exprimă numai ale mele vederi și nu au de basă vr'unu concludu alu comitetului. Sustinerile mele în acele scrisori, relative la servițe din afară, le-am întemeiat pe impresiunile ce le-am primit ocașionalminte din acele discușiuni ale comitetului, prin cari se manifesta dorința generală, ca toți factorii noștri, în special cei bisericesci, să conlucre cu noi câtu se pôte mai mult în bună înțelegere pentru înaintarea și apărarea cauzei noastre comune naționale.

II.

In aceeași ședință dela 24—25 Oct. Comitetul național luându în pertractare ținuta „Tribunei“, adecă *agitațiunile acestei foi contra Comitetului și a președintelui seu*, a constat și enunțat prin concludu, că prin această ținută a sa, „Tribuna“ a vătămă solidaritatea și disciplina partidului.

Comitetul deci *desaprobându această ținută a „Tribunei“*, a dispus a se notifica acestu concludu Direcțiunei Institutului tipografic din Sibiu în scopul, ca pe viitor să evite conflicte de asemenea natură; la din contră Comitetul nu va mai considera „Tribuna“ de organ alu partidului național.

Vincentiu Babes,
președintele Comitetului.

CRONICA POLITICĂ.

— 25 Octomvre, (6 Nov)

— Diarul Cehilor tineri „Hlas Naroda“ agit în numărul din 3 Noemvre în contra viitorei esposițiunii maghiare din Budapesta. Numita fôie dice, că din cauza atitudinii ostile a Maghiarilor față de esposiția Cehilor, nu se va afla nici un Ceh, care se sfătuiască pe semenii săi să viziteze esposiția. Diarul „Neues Pester Journal“ dice despre aceasta: „Cu tótă amenințarea această infricoșată, totuși vom face esposiția“.

— Pressa rusescă supune unei viue discușiuni visita regelui Carol la Berlin, accentuându importanța pozițiunii României față de Rusia. Foile rusesci divergă însă în judecata lor asupra importanței visitei regelui Carol la Berlin: „Novoie Vremia“ dice că visita această n'are nici o importanță politică, declarându, că intrarea României în tripla alianță este imposibilă. In Berlin, dice numita fôie, acum hotărită vor înceta, de a mai demonstra în contra Rusiei, și regele Carol, care încă n'a prinsă adănc rădăcină în țără, nu va utoze să „estradeze“ România triplei alianțe. Diarul „Novosti“ e de părere, că România totdeauna a simpatizat cu Franca, așa încâtă nici odată nu se va învoi să servescă ca instrument alianței triple. De aceea regele Carol nu va atinge neutralitatea României, căci în cazul acesta ar lucra în contra voinței poporului român. Diarul „Grazhdanin“ din contră susține, că alăturarea României la alianța triplă e deja un fapt implinit. România, dice numita fôie, va fi în momentul decisiv pe partea alianței triple. Regele Carol a dat România pe mâna Germaniei, și numai o detronare a dinastiei ar putea readuce pe România pe drumul, care o va conduce pe calea bună stării sale — pe calea amicitiei naturale cătră Rusia, care nici odată n'a încetat, să stimeze foarte mult pe România și să urmărească cu viu interesu sôrtea acesteia.

SCRILE ȚILEI.

— 25 Octomvre (6 Nov.)

D-nei Leona Medanț, care a scris meritosul protest, publicat în numărul de Dumineca trecut al diarului nostru, i-au adresat mai mulți cetățeni din Galați următoarea telegramă:

„D-nei Leona Medanț,
Sătmăr.“

Vă felicităm pentru atitudinea demnă românească. Loviturile inimice se nu vă descurajeeze. Femeia română însuflețescă lupta. Viitorul va fi alu nostru.

D-na Constantinescu. D-șorele: Ciutescu, Teodorescu, Constantinescu, Petroniu, Procopian, Policrat, Popa Nicolescu, Burghilea, Zacharia, Gutu, Pop, Ionașcu. Păr. Vărgolici, Păr. Marinescu. Dd: Braun, Iulian, Grama, Adamescu, Pacu, Plăvănescu, Păun, Petrovic, Teodorescu mare comerciant, Niculcea.

.*

Esposiția industrială românească în Sibiu. Cu anul viitor încheiându un pătrar de veou dela înființarea ei, „Reuniunea sodalilor români“ din Sibiu a hotărit în ședința dela 13 Oct. v. să aranjeze o esposiția industrială (locală) ocașional jubileului de 25 de ani. In acestu scop s'a ales un comitet pentru arangiarea esposiției industriale și s'au pus la dispoziția industriașilor și maiestrilor români liste de înscriere pentru cei ce voesc să spriginescă prin produsele și articuli lor această esposiția. Inscrierile se vor face până la 31 Decemvre 1891, când se va constata, căți din maestri și calfe de meseriaș români doresc să espună lucrări la esposiția industrială a meseriașilor români. Comitetul va distribui pentru cei mai desteri în lucrări mai multe premii și diplome de recunoștință. Făcendu comitetul apel la toți meseriașii și industriașii români din Sibiu, fiă membri, ori nemembri ai Reuniunii, își exprimă dorința ca frumoșa inițiativă luată să fiă îmbrățisată și spriginită de fiă-care în parte și de toți împreună prin produse și articuli câtu se pôte de mulți. — Dorim ca această laudabilă idee a arangiării unei esposițiuni industriale să se realizeze cu un succes dintre cele mai strălucite, și ea va servi de onore industriașilor și meseriașilor români din Sibiu.

.*

Liga pentru unitatea culturală a Românilor — Secțiunea „Olt“, va aranja în Slatina un bal cu tombolă, care va av loc Sâmbătă în 30 Noemvre v. în marele salon alu casinului. Prețul intrării 2 lei de persoană. Venitul e destinat pentru fondul „Ligei.“

Când se întelni cu judele satului, sërmana îi dîse să nu cumva să spună la Domni, că Pavel ar fi început gâlceava, căci astfel ar spune o minciună.

Déră Domni de-ocamdată nu prea aveau grijă să îndrepteze lumea, de ore ce erau năpădiți până peste cap cu alte blăstămății.

Sat după sat își trimitea flăcăii susu într'o odaie grozavă de mare și aici fiă-care dintre tineri putea să-și vadă visul cu ochii. Care avea noroc scapa cu vr'unu cusur la trup, cu ceva; care era mai uitat de Dumneșu căpeta poruncă să se înfățișeze Joia viitore la orașul de căpeteniă al județului, unde avea să fiă jurat la cătane. Unul din Domni, cari se vedea a fi mai mare (căci nu știu ce avea pe la gât, că strălucea de-ți lua vederile), le spuse la cei ce erau hotărîți să se ducă mai departe, că el însuși va merge cu ei și va fi vai de acela, care nu se va înfățișa la vreme.

Când îi veni rândul lui Pavel și intră în odaia cea mare, unde fu căutat și el ca toți ceilalți, domni începură a zimbi unul la altul cu mulțămire; ba unul, care era mai aproape de voinicul nostru, îl atinse ușurel

cu mâna pe umăr dîcend: „veți, așa să fie tôte cătanele înălțatului împărat!“

Bunica aștepta afară pe scări, când nu știu cine-i dete de scire, că nepotului seu i-au și pus pușca în spate. Nu se mai socoti multă bătăna, ci îndată ce auși această veste, rupe-o pe scări în sus de ț-s'ar fi părut, că acum implinesce vr'o cinc-spre-șe anișori. Nu făcu vorbă multă cu cei ce voiau s'o oprască și nu răsufă de loc până ce nu ajunse în odaia în care îl căutau pe Pavel. Aici pași drept ca glonțul la flăcăul nostru, îl apucă de mână și le spuse verde tuturor, că cu nepotul seu n'are trebă nici unul din cei de față, afară de ea. Un slujbaș îngăitănătu din cap până în picioare se încercă să o dea afară; déră de unde? Numai își aprinse pae în cap. Bunica socotind, că acesta este capul tuturor relelor, se cătrăni pe el și undu nu mi-ți încep a-l răde fără săpună, luându-l de scurt și ocărându-l că nu i-e păcat de Dumneșu să chinască el pe bieții omeni. Tot-odată îi spuse fără nici o teșelă, că de Pavel se ștergă pe buzișore, de ore-ce nu i-l va da odată cu capul.

Domnul cel mai de căpeteniă —

celu cu gulerul de mămăligă, — voindu să curme istoria, o întrebă care-i este păsul și o ascultă cu bunăvoință. Baba răspunse:

„Băiatul acesta n'are mumă; eu l'am îngrijit câtă vreme a fost micu. Când am venit încoc, am venit pe nădejdea scrisorii în care sta negru pe alb, că nu 'i se va clinti nici măcar un fir de păr din cap. Acum ci-că aveți de gând să-l faceți cătană. Nu e cu putință, domnule! Noi n'avem ce ne face acasă fără ajutorul lui. Dați-ne drumul și nu ne mai faceți să ne perdem vremea degeaba.“

Diregătorul rise în sine de prostia sërmane bătăne, déră cu tôte acestea nu i se împotrivi, ci îngădui, ca de-ocamdată Pavel să o înșoțescă acasă. Flăcăul își pierduse capul de tot. Fața 'i-se roșise ca para focului și când scobora pe trepte, nu mai știa de sine curat nimic.

Novacu își aștepta pe ai săi afară în uliță. După ce se întelni, tustrei intrară într'o crăsmă, unde cerură ceva de beut și se ospetară cu pânea și cu branza, ce și-o luaseră de acasă de merinde. Bunica nu mai putea sta locului de veselă ce era, că o scosese la capăt

tocmai după placul ei. Lăuda din căta biata pe domnul din odaia cea mare — firesce pe cel mandru la guler, nici-decum pe cel împetritat cu găitane, Dómne păzesce. Blăstematul acesta nici nu voise să o asculte, ci i-ar fi luat odorul numai așa, ni-tam ni-sam. Când se puseră pe cântat feciorii cari mai erau în crăsmă, baba îndemna mereu pe nepotul seu, să fie vesel și el și să o mai dea și el în „frunză verde“, că dora acum nu are de ce se teme. Ba mai târziu află de bine bunica și amestece și ea versulețul în bucuria obștescă.

Voinicul nostru nu voia să strice cheful bătănei și de aceea nu-i pomeni nimica până acasă, că istoria încă nu e sfirșită. Dér unde voia baba să mai știe ceva de-alu de astea! Ea încep a ride de el și-i spuse, că din pricina aceasta se pôte odihni cum se cade, că dora a auditu ea bine ce i-au spus domni.

„De bună sémă păganul cela cu găitane multe își va fi băgat în cap și gârgăunii aștia“; așa-și sfârși bunica vorbirea și hotărî ca Pavel să-și vadă de treba lui și să nu se mai uite în gura tuturor ciofingarilor.

Ajungendu acasă, bătăna se răpeși

Ca o mică dovadă de „liberalitate“ un-gurască ne servește și următorul casă înregistrată de foile ungurești din Pesta: Invetătorul slovac Samuil Ionu Gavana din Zolyombrez a cerut dela un librăru din Neusohl, ca la o comandă ce o făcuse el, librăru să-i răspundă în limba slovacă. Atâta-i totu. „Egyeter-tes“, înregistrând această scire, țice: „Asupra acestui invetătoru, căruia, deși e cetățențu maghiar, îi place a-și afirma atât de multă individualitatea sa slovacă, va fi bine, ca respectivul inspec-tor școlar să fiă cu luare aminte.“ — Va să țică fôia un-gurască cere persecu-tarea bietului invetătoru din simplul motiv, că într-o corespondență privată a sa, ca nemaghiar a „cutezatu“ a-și afirma individualitatea națională. Apoi să mai țică, că ômenii aceștia nu sunt „toleranți“ și „liberali“?

† C. Racoviță, unul dintre distinșii patrioți ai României, a răposatu și s'a înmormentatu țilele acestea la Golești. „Voința“ istorisește din viața fericitului Racoviță următoarele: La 1848, în vârstă de 18 ani, după ce luă parte la revolu-ția din Bucuresci, purtă luptă voini-cescă în munții Ardealului și tovarășu cu Iancu și cu Axente, cu tunuri de ci-reșu făcute de ei, cu oșe și cu topore în locu de săbii, cu bolovan în locu de glonțe, ei țin pept vitejese cu arma-tele organizate ale Ungariei. Unu anu în urmă, „în întunereculu casamatelor din Astrahanu, elu plătea printr'o lungă închisore generosulu său aventū și făcea cunoscință de-odată cu suferințele exi-liului și cu acele ale temnițelor mos-covite“. D-lu Iosif Șuluțu din Sibiu, amiculu de odinioră alu regretatului Ra-coviță, ne împărtășește față cu această descriere a „Voinței“, că acestu Ra-coviță era cunoscut în munții apusenți sub numele de *Vitiani*. Nimenea în Ardeal n'a sciutu, că adevăratulu său nume este Racoviță. „Eu însu-mi“, țice d-lu Șu-luțu, „nu dela densusu am aflatu această, ci dela unchiulu său Alexandru Golești, care totu timpul exiliului său, până la intrarea Muscalilor în Ardealu, l'a pe-treoutu la casa părinților mei în Abrudu. Vitiani era unu tineru voinicu și fru-mos, plinu de focu și de nobile simț-e-minte, o demnă „viță“ a marilor pa-trioți Goleștii. Mi-se pare însă, că elu a fostu multu mai bătrân, de cum se țice în „Voința“. Vitiani purta o spadă, care a fostu a lui Radu Vodă. Elu va fi mu-ritu liniștitu, vechendū cu ochii săi feri-cirea țerii sale, pe care o iubea atātu de multu. Moșii de pe acelea vremuri, cari mai stau pe acestu pământu și de-plângu nedreptatea și ingratitudea se-

oulului, ce apune, cetindū aceste rënduri, își vor aduce aminte cu evlavie de nu-mele lui Vitiani. Par' că-lu audu pe Vi-țiani, încheiă d-lu Șuluțu, declamându poe-ia:

Decātu viță îndelungată
In robia rușinată..
Cu arma 'n mână să perimū!“

Convocări. Joi în 7 (19) Noemvre, la 3 ore p. m. își va ține adunarea ge-nerală „Reuniunea femeilor române“ din locu, în sala cea mare din edificiulu școlorū din Gróver. — În 30 Octom-vre v. (11 Noemvre n.) se va ține în *Micălaca* conferența a doua din a. c. a Reuniunei cercuale a invetătorilor ro-mâni gr. or. din protopopiatulu Aradu-lui. — În 21 Noemvre n. c. se va ține în *Alba-Iulia* adunarea constituantă a noiei societăți pe acții „Iulia“, la care acționarii sunt invitați

Avisu pentru comercianții noștri. Se aduce la cunoscință, cumcă cu privire la manufacturile, țesăturile de lână ce cadu la articolele tarifului vamalu român: 254, 255 și 256 la importu (în România) urmază, ca declarațiile vamale să fiă în-soțite de facturi, în cari să fiă indicată, pe lângă felulu și greutatea lor și *lungi-mea, lățimea în metri, greutatea și nume-rulū fâcării bucăți de țesătură, precum și o mostră de 10 cm.* Aceștia spre faci-litarea verificării declarațiilor de către organele vamale române.

D-ra de Brennerberg, după cum i se telegrafiează diarului „Kronstädter Ztg“, a datu unu concertu filarmonicu în Bu-dapesta. Renumita artistă a fostu viu aplaudată de publicu, și a fostu reche-mată pe scenă.

Mare concertu: Oratorulu Elia. Re-uniunea germană de cântări, împreună cu societatea filarmonică din locu, va da Marți în 10 Noemvre n. c. în sala ho-telului „Centralu Nr. 1“, unu mare con-certu. Sub conducerea dirigentului de coru Rudolf Lassel; se va representa ade-că *Elia*, oratoriu după cuvintele vechiu-lui testamentu în două părți, compus de Felix Mendelssohn Bartholdy. Bilete se vëndu în librăria W. Hiemesch (Tergulu grăului) cu prețurile: locu I 1 fl. 50 cr., locu II 1 fl. și 70 cr., intrare pe galeria 50 cr., jostu 30 cr. Atragemū atențiunea iubitorilor de musică asupra acestei in-teresante, grele și cortisitoare producțiuni, care merită a fi spriginită de toți.

Reuniunea brașovenă de consumu de carne ne trimite spre publicare o con-

voare, în înțelesul căreia toți membrii ei, precum și aceia cari voescu să-și procure carne dela scaunulu ei de mă-celăria, suntu invitați la adunarea con-stituantă, ce se va ține în 8 Noemvre n. la 10 ore a. m. în sala hotelului „Europa.“

İternă în Italia. Din Florența se tele-grafiează următoarele: De câteva țile tôte delurile dimprejurulu orașului suntu aco-perite cu unu stratu grosu de zăpadă. Pe lângă aceea e unu geru forte mare.

Cunună. D-lu *Vasilie Ocășianu* mă-istru pantofaru și D-ra *Elena Tampa* își voru celebra cunună în 27 Octomvre c. la orele 12 din țu, în biserica Sf. Ador-miri din Brașovulu-vechiu.

Necrologu. *Iacobu Tarogu*, profesoru seminarialu în Buzău, a răposatu la 23 Octomvre v. c. în etate de 28 de ani. Răposatul a fostu de nascere din Ar-dealu (Țera Oltului), studiile gimnasiale și-le-a făcutu în Brașovu. 'Lu deplânge jalnicu soția, părinte, socrii, frați etc. — Fiă-i țerina ușoră!

Conferința de pace din Roma.

În 3 Noemvrie s'a deschis în Roma conferința de pace, care e compusă din membrii diferitelor parlamente din lume. Deputați și senatori italieni, germani, francesi, români, austriaci, englesi, etc. se află acum adunați în Capitolulu din Roma, pentru a lua parte la această con-ferință, care are în vedere susținerea păcii, prin urmare evitarea războiului.

În sala cea mare a Capitolului, ce era împodobită cu stindarde, tuturor na-țiunilor reprezentate la această conferință se adună membrii conferinței de pace, alu căreia președinte este *Biancheri*, președintele camerei italiene; la dreapta acestuia ședea fostulu ministru *Bonghi*, ér la stânga, primarul Romei ducele *Cae-tani* de *Sermoneta*. Corpulu diplomaticu a fostu reprezentat prin atașaii săi. La această conferință era prezentu și minis-trulu italianu *Ferraris*.

La 1½ ore se ridică președintele *Biancheri*, care salută pe cei prezenți țicendū, că elu nici odată nu a simțitu a-tăta bucuria ca astăzi, când prezidează o conferință, asupra căreia suntu îndrep-tate tôte privirile din lume. Ceea ce e-luptă conferența, este scrisu în inimile tuturor popórelor. Scopulu ei ultimū este de a face pentru totdeuna imposi-bilă o ciocnire sângerasă între popóre.

Credința noastră în biruința acestei nobile cauze, pentru care ne luptăm, e

întărită prin numărulu delegaților pre-senți. Decă se bucură vre-o națiune de pace, încheiă *Biancheri*, atunci este Ita-lia, care unită fiindu, n'are altă dorință decātu de a fi unu razamū și unu stêlpu alu păcii între națiunile Europei. Din Roma așa dără póte să se ridice li-beru cuvântulu de pace. Roma, odi-nioră isvorulu dreptății, va anunța și noulu dreptu alu ținților pentru pace (aplause).

După aceea rosti câteva cuvinte primarul Romei, apoi vorbiră vre-o 20 de delegați ai națiunilor străine, între cari *Dr. Russ*, *Douville-Maillefeu* și *Baum-bach*. *Dr. Russ* ceti o telegramă a preșe-dintelui parlamentului austriacu, *Dr. Smolka*.

Apoi vorbiră câte unu reprezentantū din Austria, România, Anglia, Spania, Francoia, Olanda, Elveția, Belgia, Nor-vegia, Grecia, Svedia etc.

Adunarea despărțemintului III (Făgă-rașu) alu Asociațiunei.

Făgărașu, 23 Octomvre v. 1891

Onorată Redacțiune! În 20 Octom-vre st. v. despărțemintulu alu III-lea (Făgărașu) alu „Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului ro-mân“ și-a ținutu adunarea generală ordinară în comuna Voila. Despre de-curgerea și rezultatulu acestei adu-nări voescu a raporta în cele urmă-tóre:

În generalu observu, că ținerea a-cestei adunări din partea multora s'a con-sideratū de pricipă, dăr cu tôte acestea rezultatulu a fostu îmbucurătoru.

La 11 ore a. m., după celebrarea serviciului divinū, s'a deschis ședința adunării printr'o vorbire acomodată din partea d-lui președinte *Basiliu Rațiu*, vi-caru foraneu. După aceea a urmatu raportulu despre activitatea despărțe-mintului acestuia dela ultima adunare generală până în prezentu. Apoi rapor-tulu casarului, cetitū prin d-lu *Nicolae Cosgarea*, căpitanu ces. și reg. în pens., din care s'a vechutu, că s'au administratū comitetulu centralu din Sibiuu taxe de membrii ordinaru în sumă de 239 fl., ér taxele intrate dela membrii ajutătoru, în sumă de 249 fl. 38 cr., s'au folositū așa, că s'au formatū 11 stipendii de câte 20 fl., 10 fl. și 5 fl., cari în urma concu-rsului publicatū în țiaristică s'au împăr-țitū la 11 invetăcei dela diferite meserii, de pe teritorulu acestui despărțemintū. Atātu raportulu presidialū, câtū și alu casarului, în urma opiniunei din partea unei comisii cenzurătoare, s'au primitū.

îndată la vecinū, ca să le spună cum a fostu tótă tréba. Se înțelege, că nu rămase neistorisitū unu lucru câtū de micu. Mai cu sémă peste domnulu celū cu gulerulu curgeau laudele potopū, în-cătū de va fi adevărată o vorbă bătră-nescă, de bună sémă a căpétatū unu gu-turau de cele muscălesci.

Dără pe *Novacu* și pe fiulu său nu-i putură ameți vorbele babei. Ei scoiau bine sërmanii cum e cale pe vale. Ba până să vie *Joia*, chiar și bunica pri-cepū, că mai este ceva de lucru și că fără mersulu la orașulu celū mai de că-petenia alu județului nu se póte. Nu s'ar fi lăsatū nici-decum, sërmana, să nu mērgă cu ai săi, ca să-și ocrotescă nepoțelulu. Însă lui *Pavelu* nu-i prea venea la so-cotélă posna ce i-o făcuse *Lunea* tre-cută, ș'apoi afară de aceea de astă-dată drumulu nu era pentru picioarele unei femei de atātu amarū de ani. În sfir-șitū trebui baba să se dea pe brazdă și să rămână acasă. Ce e dreptū multă muncă trebui până să esă la căpătaiu cu dēnsa. Chiar astfelu ea îi lăsă să plece nu-mai într'o părere; dără îndată ce se vechū fără de *Pavelu*, par'că nu mai era cu mințile întregi. Plângea, ofta, striga, se-n-china, de țu-ar fi plānsū sufletulu de milă.

Trecu o țu, trecură două, trecură trei și despre *Pavelu* nici o veste. Baba ședea ca pe cărbuni. În sfirșitū a treia nopte târțiu de totū îi făcu cunoscutū unu omū din *Rocoșinū*, care se întorcea din orașulu, în care se dusesse flăcăulu nostru, că *Pavelu* e luatū la cătane și că l'au și trimisū la regimentu în Țera un-gurăscă.

IV.

Cine ar puté povesti măhnirea ce se încuibase în căsuțele ômenilor noș-tri din clipita, în care *Pavelu*, pe care îlū aveau dragu de toții, se depărtase în țeri streine! Fără să-și ia celū puținū rē-masū bunū, plecase la luptă împotriva dușmanilor, unde lesne putea să-și piarđă viața, seu să rămână schilodū și nepu-tinciosu pentru totdeuna. Și chiar când ar fi să-lu slujescă noroculu câtū se póte de bine, totū era să petreacă vreme îndelungată prin locuri depărtate și a-castă gândire sfășia inima sērabei bu-nice și a *Petroniei*, éră pe ceilalți îi umplea cu amarū.

Bătrāna arunca vina asupra celorlū d'împrejurulu ei, țicendū, că de-ar fi fostu cu destulă băgare de sémă și de s'ar fi luatū după sfatulū ei, *Pavelu* ar

ședé acuma frumosu acasă și n'ar mai umbla ca vai de capulu lui pe acolo, peste nouă mări și nouă țeri. Îi treceau prin capū bietei babe felu de felu de lucruri ciudate. Îi venia să se ducă ea de capulu ei până-mi-te în Țera un-gurăscă și punea rēmășagū, că de bună sémă își va aduce nepotulu înapoi. Mai da ea din vreme în vreme și pela dire-gători și se ruga cu lacrimile în ochi să-și facă milă și să le slobozescă acasă singura lorū mângăere. Cerea sfatū și dela popa și dela jupānu dascălulu și dela orī și ce cunoscutū avea ea, cu unu cuvēntū mișca tôte petrite, ca să afle undeva ajutorință. Firesce, tôte si-lințele-i fură zadarnice.

Desnădăjduirea supse tôte puterile și tótă bărbăția sērmanei bătrāne. Se simția bolnavă de tôte celea, măncarea nu-i mai prieda, nōptea nu mai putea o-dihni și țiaua abia-abia se mai putea țeri de icl până colo prin casă. Cu lu-crutū se isprăvisc. *Novacu* nu putea biru singuru, cu tôte trebile din casă și de afară de casă, dreptū aceea își puse de gându să-și bage unū argățelū. Acum bunica nu mai țăgăduia, că are lipsă de ajutorū; ba din când în când se plângea, că tôte puterile i-s'au sleitū

și că nu mai simte în sine vlagă nici măcarū de unū banū. Acum nu-i mai pása de nimicū pe lumea lui *Dumnețu*.

Vecinii nu puteau suferi, ca *Novacu* să-și încarce casa cu unū străinū. În chipulu acesta *Petronia* se afla mai multū la bunica decātu acasă și vedea fără pregetū de tótă gospodăria în lo-culu bătrānei. Nu arare-orī se întēpla că și dormea la vecinū, lucru, care nu-lū mai făcuse de unū cărdū de vreme, de când era băiețicu de totū mică. Acum se întorsesc rōta; *Pavelu* nu mai era acasă. *Novacu* i-se făcuse unchiu în tótă pu-terea cuvēntulu și baba adevărată maică-bună. Se învoiau creștinii noștri câtū se póte de bine, căci iubirea oătră *Pavelu* le unea strinsū inimile. Flăcăulu era po-menitū în vorbirile lorū la tótă bună vremea. *Petronia* se șfia față de alții să aducă vorba despre *Pavelu*, deóre-ce se temeă să nu cumva să-și descopere dragostea ce o avea cătră voiniculu, ce rătăcea acum prin țeri străine. Bunica însă putea să scoie, deórece ea nu-și putea închipui altfelu de dragoste, de-cătū aceea pe care o simțea ea. Prin urmare cătră dēnsa își descoperea totū foculu dela inimă. Totū mai strinsū se făcu legătura dintre babă și dintre fată,

Alagându-se o comisiune pentru încasarea taxelor și înscrierea de membri noi, s'a ridicat, ședința pentru a se face înscrierile de membri, ér după deschiderea ședinței, comisiunea alésă a raportat, că a colectat ca taxe dela membrii ordinari și ajutatori 82 fl. 60 cr. Mai resolvându-se și alte obiecte de mai puțină însemnătate, ședința s'a încheiat la 3 ore p. m.

Dela ședința toți participanții s'au întrunit la o masă comună în casele propriatarului Georgiu Vasu fostu învățătoru la școla grănițerescă din locu. Aci în decursul mesei s'au ridicat mai multe toaste interesante, între cari amintesc toastul vicarului Basiliu Rațiu pentru președintele Asociației transilvane Georgiu Barițiu și pentru comitetul central; alu căpitanului Nicolae Cosgarea pentru conducătorii și poporul din comuna Voila; alu lui George Dobrinu pentru comitetul despărțământului și alu notarului Georgiu Borza pentru școla superiără de fete a Asociației. Nu pot trece mai departe fără a aminti, că d-na Vasu prin buna pregătire a bucatelor prompt servite a deobligat pe toți participanții.

Cu ocaziunea acestei adunări, corpul didactic și în special d-na învățătoare Bunea, deși a avut timp de pregătire foarte puțin, a surprins pe participanți, arangându o *osposițiune de manufactură din industria de casă*, pregătite de elevele sale din școla de repetiție și de alte femei priepătore din comuna Voila. Esposiția a întrecut tôte așteptările. Au fost espuse mulțime de obiecte cu deosebit gust și dibăciă lucrata, încât nu-și vinea a crede, că din o singură comună s'ar fi colectat. Mai multe și mai artistice obiecte s'au espus de cătră familia preotului Nicolae Șerbanu, a notarului Dănilă Șerbanu și a proprietarului George Vasu, cari la olaltă cu cele pregătite de elevele școlei grănițeresci din loc, formau o adevărată corună, după care puteai judeca dibăciă femeii române. Iată rezultatele aplicării de învățtoare la școlele noastre sătesci! D-na învățtoare Bunea și cu antecesorele d-sale pot fi mulțumite de rezultatul activității denseslor.

Séra la 7 ore a urmat o *producțiune literară teatrală*. Corpul didactic de acolo a delectat publicul, — care abia încăpea în sala spațioasă a pomposului edificiu școlar, — cu unele cântări naționale, între cari n'au lipsit nici declamațiunile dintre cele mai alese. Corul elevelor, condus de d-na învățtoare, a cântat frumosu poesia „Eu sunt fiică de Română”. Fôrte bună impresiune a făcutu, că atât d-na învăț-

tore Bunea, cât și elevele densesi erau tôte îmbrăcate în costum național. Învățătorul dirigentu Georgiu Dobrinu a declamat cu multă succesu poesia „Nemulțămitorului” i se ia darul”, de Petru Dulfu. Apoi trei eleve din școla de repetiție, fice ale preotului N Șerbanu, notarului D. Șerbanu și propr. G. Vasu, au declamat cu multă zelu poesia „Inșirate mărgărite”, de V. Alesandri; ér învățătorul Dumitru Bulicrea a perorat cu multă simțu poesia „La grijă”, de Al. Lăpădatu.

Mai pe urmă societatea diletanților români „Progresul” din Făgăraș a reprezentat piesa teatrală „Doi Surzi” (Cinel-Cinel) de Vasile Alexandri. Membrii din comitetul despărțământului alu III-lea (Făgăraș) alu Asociației au cerut dela societatea de diletanți „Progresul” din Făgăraș, ca cu ocaziunea acestei adunări dela Voila să se producă cu o piesă teatrală, ceea ce a și urmat. Predarea piesei a reușit spre mulțămirea tuturor, și buna predare mă face a constata, că membrii activi ai „Progresului” sunt în înălțimea chiamărei lor. Cu deosebire au contribuit mult la reușita piesei persoanele cu roluri principale: d-sora Hodoș din Ielandu (în rolul Florica), d-na Victoria Aron (în rolul Smărăndița) și d-lu Ioan Berescu (în rolul Graur, fecioru boerescu).

Societatea „Progresul” este înființată de vre-o deșce ani, dér în timpul din urmă, din împrejurarea, că membrii activi sunt puțin și că de multe-ori lipsese impulsul necesar din partea comitetului acestei corporațiuni culturale, n'a mai datu nici un semn de viață. Îns după constituirea din nou, ce s'a întâmplat în primăvera anului acestuia, se speră, că și această societate își va desvolta mai regulat activitatea ei. Dováda reușita produțiunii din cestiune, activată în timpul fôrta scurtu.

Nu pot din destul aproba ideia, de care a fostu condus comitetul Asociației, când a hotărît de a lua în combinațiune și societatea „Progresul” spre ajungerea scopului că-lu urmărește în răspândirea culturai la poporul nostru, și nimicu nu pôte fi mai de recomandat, ca ambulanța societății „Progresul”.

După aceste produțiuni, a urmat petrecere cu jocu, la care a luat parte o frumôsă corună de d-sore și domne, cele mai multe îmbrăcate în costume naționale.

La 12 ore din nopte s'a jucat „Călușerul” și „Bătuta” de trupa călușerilor, 12 la număr, care trupă este parte întregită a societății „Progresul” și care a fostu adusă anume spre acestu

scopu dela Făgăraș. — Venitul totalu alu petrecerei a fostu 40 fl. 90 cr.

Nu se pôte lăsa neamintită buna primire, ce li-s'a făcutu ôșpeților din partea d-lui parochă Nicolae Șerbanu, d-lui notar Dănilă Șerbanu și a d-lui învățător dirigentu Georgiu Dobrinu, cari mai mult s'au îngrijit, ca ôșpeții să nu sufere neajunsuri. Cred, că buna dispoziție și impresiunile plăcute, pe cari ôșpeții le-au dusu cu sine din comuna Voila, voru respăti în deajunsu ostenelele și jertfele aduse de acești domni.

u.—n.

Telegramele „Gaz. Trans.”.

(Serviciul biurolui de cor. din Pesta.)

Berlinu, 6 Noemvre. Guvernulu rusescu a refusat cererea cancelarului Caprivi, de a esporta comandezele de cereale deja implinite.

Ratibor, 6 Noemvre. Cătu de curându va interdice guvernulu rusescu și esportulu de cai și de porci.

Londra, 6 Noemvre. Diarul „Times” află, că în guvernamentulu Varșoviei se află acum stațiunale patru corpuri de armată complete. Aceste voru fi întărite în curându prin o divisiune.

Berlinu, 6 Noemvre. Consilierulu comercialu Wolf, șeful băncei falimentate (Hirschfeld et Wolf) a rostit arestatu. Consiliulu federațiunii a aprobatu proiectulu de lege privitoru la retragerea din circulațiune a talerilor austriaci.

Prețulu bucatelor.

Din săptămână în săptămână prețulu bucatelor mai multu séu mai puțin a început a se sui. Ierna, care ne-a năpădit de-odată, a umplut de grijă pe mulți dintre economi, cari din cauza secetei îndelungate întârziaseră cu séménatul și astfel intrară în iernă fără a avé séménat nimicu. Cei ce au séménat mai din vreme încă n'au umblat fucmai bine, căci din lipsa de ploi holdele s'au rărit, ba pe alocurea au perit cu totul.

În România starea séménaturilor de tómnă încă nu este mai îmbucurătoare; după îndelungata secetă din tómnă, a năpădit și aici ierna în tótă puterea cuvântului și pe economi i-a apucat fără de-a fi séménat nimicu.

Nu e mirare dér, decât în privința recoltei din anul viitoru au început a se nasce temeinice îngrijiri și în urma această e naturalu, că prețulu bucatelor nu pôte avé, decâtu tendințe de uroare.

Este însă aprópe generală credința, că în viitoru și mai tare se va uroa prețulu bucatelor, deoarece Rusia, de-unde își aduceau până acum țerile importătoare mare parte din bucatele de lipsă, acum a oprit cu totul ori ce esportu de bucate, afară de grâu, precum și esportulu de cartofi, împreună cu pânea, făina etc. În urma această, țerile importătoare voru trebui să cumpere dela noi o parte din bucatele de lipsă și de aceea putem crede cu hotărîre, că în viitoru bucatele se voru mai scumpi.

În Rusia fómetea e fôrte mare și din cauza hranei miserabile se dice, că între populațiune au început să bântue anumite bóle, cari seceră multe victime; statulu rusescu va trebui să jertfescă la 500 de milioane de floreni pentru a mai alina măcar în câva fómee nenorocitei populațiuni. Tocmai această împrejurare a făcutu pe guvernulu Rusiei, ca să opréscă esportulu, pentru ca astfel cei ce au avut bucate să fiă siliți a și-le vinde numai înlăntulu țerei, pentru locuitorii lipsiți dela ei, ér nu să le trimită în străinătate.

Economii noștri aru poté trage învățatură din acestea și pentru a se asigura cătu de puțin în contra unor ani de fómete, să se îngrijescă de timpuriu a-și înființa în fiă-care comună grânare bogate de bucate, cu cari să se pótă ajuta în vremuri de nevoi.

CARACTERULU.*)

Insușirile caracterului.

3. Fidelitatea.

În noulu testamentu se vorbesce totu de inimă, „de spiritulu din care suntem”, de sciință nu se vorbesce de loc. Și G. Herbert dice: „o mană de viață bună este mai bună decât o găletă de sciință”, care adeseori se folosește pentru scopurile cele mai stricacióse, cum arată istoria otrăvirilor, ne mai vorbindu de îngâmfarea față cu alții, ce adeseori este legată de sciință, îngâmfare, care tocmai la cei învățați nu arare-ori se găsește.

Perthes scrisse cătră unu amic: Ceri să se respecteze învățații. De siguru, totu respectulu înaintea învățaților, dér nu uita unu lucru: spiritul îmbelșugat, sémțu adencu, presimțire pentru cele înalte, esperiența lumei, fineța purtării, dibăciă și putere în lucrare, iubire de adevăr, cinste și iubire

*) După Smiles-Rudow. A se vedé Nr. 204 alu „Gaz. Trans.” din 1891.

asa încâtu la urma urmelor n'ar fi mai pututu trăi una fără alta. Împreună se duceau la biserică, împreună se închinau. Adese-ori Petronia cetia cu glas mare din cartea de rugăciuni, bētrâna bolborosia după ea acele ce le aușia și la încheere amēndou se îmbrățișau ca doi copii mici.

Moșu Voina și lelea Catrina o lăsau pe fată din tótă inima să le deș vecinilor ajutoru. Din parte-i Novacu nu uita nici-odată să pună mâna când veduva avea vre-o lucrare mai anevoioasă, și cu toții se bucurau de iubirea, ce domnia între Petronia și între bunica și le părea bine, că totu se mai găsește cineva, care să mângăe pe biata babă pentru perderea nepotului ei. Ceilalți erau de credință, că pe fată o unesce cu bētrâna numai mila și prietinia, în care se pomenise. În faptă dragostea față de Pavelu prinsese adencu rădăcină în inima Petroniei. Ea se gândea neîncetat la el; ba nu de puțin-ori se afla într-o stare ciudată de totu, așa încâtu nu se mai putea pricepe ea însași pe sine.

Nu cumva o va fi uitat-o? — Nu sciu cine-i spusese despre cătane, că ele își facu de obicei fôrte curând cunoscințe. Ore așa să fiă și cu Pavelu?

Simțea bine, că așa ceva i-ar sfășia sufletul și se ruga fără pregetu lui Dumnezeu, ca să-i apere drăguțulu de astfelu de lucruri.

Dără o iubea și elu cu aceeași căldură? Credea că „da”, deși nu-i mărturisise nici-odată. Pare că unu glas din lăuntru îi spunea, că așa trebuie să fie. De multe-ori se întreba, decât va fi gândind Pavelu la dēnsa; din parte-i pūrarea dorea din adencul sufletului séu totu ce pôte fi mai fericit în lumea întregă. În astfelu de clipite, când dorul o ardea la inimă, ea venea de obicei la bunica și nu se lăsa până ce nu o strîngea în brațe, și atunci dōmne multu se simțea de bine, de n'ar fi datu acea simțire pe comorile tuturor împărăților de pe pământ! Ba în chipulu acesta-și făcea milă și cu biata bētrâna, căci îi mai topea ghița dela inimă. Amēndou aveau unu singuru gând și o singură simțire — Pavelu; acestu nume le era mai scump decâtu ori și ce. Și cei d'imprejură își aduceau aminte de flăcău și le părea réu după el; dără focul, patima fetei și alu babei, le lipsia. Cum dicitu, cu toții îl doreau și și-ar fi datu și cămașa de pe ei, numai să-lu pótă avea din nou în mijloculu lor.

Nu sciu de unde aușiseră, că ar fi cu puțință să-lu răscumpere din cătane cu ban. Acestu gându le făcu mare bătae de cap. Nu scieau sēracii în ce chipu să adune paralele trebuincioșe. Bunica și-ar fi vëndută bună bucurasă ștergarele, cătrînțele, ba chiar și cojoculu din spinare, socotind că tôte la unu locu voru fi dōră vrednice vr'o deșce zloți bun, decât nu și mai bine. Petronia era gata să-și jertfescă partea sa din casă, éră Novacu și ar fi zălogit cu dragă inimă moșiora pentru vr'o sută două. Dără nici pomenire! Tôte aceste la unu locu abia-abia ar fi făcutu pe jumătate din cătu le trebuia dreptu prețu de răscumpărare. Baba întreba mereu, cătu ar mai fi de lipsă, decât și-ar vinde ea tôte bulendrele și tôte sculele din casă? Încă șese sute de argintu nu sunt de colea și de și-ar fi vëndut și sufletele din ei, totu n'ar fi pututu scóte atăta amar de ban. În urma urmelor se vedu să siliți să lase baltă planulu de răscumpărare și astfel Pavelu totu cătană rămase.

Nu mai aușiseră sērmanni nimica despre dēnsul. Odată-și aduse aminte, că pôte le va scrie vr'o scrisóre. Așteptau prin urmare cu rivnă grozavă; dér as-

tăți trece, mâne trece și de primitu nu mai primeau nici o veste. Acum alte grijă și temeri le chinuiau sufletulu din nou. Să-i scrie ei însași nu era cu puțință, de ore ce nu scieau unde se află.

Intr'o sērá ómenii noștri se aflau cu toții la Novacu; numai feciorulu bunicii lipsia. Era dusu în satu la lucru și nu se întorse acasă până sēra târziu. Când intră la ai sei, Novacu început a zîmbi și le dete de scire că le aduce unu răvășel. Indată găciră că trebuie să fiă o scrisóre dela Pavelu, și în sfirșit mărturisă și de nou venitul, că așa este. Scóse apoi hărtia din sinu și i-o tinse bētrânei. Baba o pipăi, o cumpeni, o cercetă bine din tôte părțile, apoi o strînsela înimă și-o dete Petroniei. Fata mai că sta să o sărute, dără fiindu-i rusie de ai sei, se uită puțin la ea și apoi o dete mamei sale. Veduva o tinse moșului, lângă care venira și Luca și Mateiu, ca să vadă și ei cartea bădiculu din cătane. La urma urmelor scrisóra se întorse érăși în mânile lui Novacu.

Petronia fū însărcinată cu cetitul hărtiei. Îi tremurau mânil sērmanei fete ca varga și fū silită să tușescă de mai multe-ori până să-și vie în glas. Spuse din capulu locului, că nici nu scie cum

de omenii, toate aceste pot să se lipsescă unui om și totuși poate fi un mare învățat.

Tot așa cum s'a pronunțat și Scott despre aceea, cât de puțină valoare are singura cultivare a minții și chiar și talentul de artist față de fidelitatea în mic.

Talentul nu e niciodată rar, nici chiar geniul. Dar nici unuia nici celuilalt nu ne putem încrede, decât nu se întemeiază și nu se razimă pe fidelă împlinire a datoriei, ca totuși ce este mare în om. Acesta încredere singură poate câștiga bunul renume unui om; pe unul, despre care știi, că-și ține cuvântul, că-și împlinesc îndatoririle, te poți răzima, și de aceea este acesta cea mai bună recomandare pentru totă viața, mai bună chiar decât spiritul și geniu. Căci acesta nu numai că este cea mai înaltă înțelepciune, de cuprinde în sine și oarecare prudență. Henry Taylor zice: bunătatea și știința corespund adeseori una alteia, și decât se petrec una pe alta, nu se întâmplă atât pentru aceea, că înțelepciunea face pe om bun, cât mai mult pentru că bunătatea îl face înțelept.

Prin puterea, ce-o are simpla împlinire a datoriei, mulți bărbați au câștigat adeseori o influență, ce întrecea mult talentele lor. Ei par a lucra printr-o putere ascunsă, care face minuni numai și numai prin aceea că este de față, precum zicea Burke despre un bărbat nobil: Virtuțile sale au fost mijloacele sale. Secretul este, ca să se semănă, cât de noble și înalte sunt scopurile unor bărbați ca aceștia; și astfel însuflețesc și pe alții și-i fac să se imiteze.

Deși fidelitatea în împlinirea datoriei își câștigă mai încet renume, decât alte însușiri mai strălucite; pentru durată nu poate rămâne ascunsă nici ea. Ea poate fi rău înțeleasă, prin răutate poate fi luată într'alt chip, inițiativa și nenorocirea o pot întuneca pe câțiva timp; în cele din urmă însă totuși va afla stima și încrederea ce-o merită.

Și decât știința n'ajunge, atunci nici simpla putere a voinței nu e de ajuns, acesta din contră va trebui să fie condusă printr-o mulțime de împrejurări, cari sunt mai mult sau mai puțin în pu-

terea noastră, mai mult însă prin noi înșine și nu numai în afaceri importante, ci mereu și neîncetat. Căci când e vorba de dezvoltarea noastră morală toate sunt însemnate; și fiă numai un fir de păr, el își aruncă umbra sa. Nimic nu este mai fatal decât a te conduce după cuvintele: odată ca niciodată; din contră ne admoniază Ovidiu cu drept: *principiis obsta*. Să fim tari și să stăm tari, căci fiă-care lucrare, fiă-care gând, fiă-care simț exercită o influență neevitabilă asupra întregii noastre vieți. Și unde lipsește fidelitatea în lucrurile mici, atențiunea față de lucrurile cele mai neînsemnate, acolo puterea spirituală, baza oricărei hărnicii, poate deveni o adevărată urgie. Conștiința este care face pe bărbat. Acesta o scia foarte bine și Cromwell, când a cerut de la parlament să-i dea în loc de omenii plățiți cu soldă, răsbolnic adevărați „bărbați cari se-și facă o conștiință din faptele lor.”

Și mai puțin decât simpla putere, fiă a cunoștinței, fiă a voinței ne poate sprijini în împlinirea datoriei noastre puterea banului. Am arătat deja mai sus că bogăția de obicei produce viciu, pe când virtutea crește mai bine în pământul sărăciei sau al posesiunii foarte moderate.

Cea mai bună avere este și rămâne caracterul, care se întemeiază pe fidelă împlinire a datoriei și se întregesc și se întăresc printr'înșă. (Va urma.)

HIGIENA

Nutrirea copiilor începând de la naștere.

Precum alte popoare, așa și noi Români, trebuie să știm, că numai așa vom pute forma o națiune puternică și numeroasă, decât vom îngriji, ca persoanele tinere încă în frageda lor viață să fie bine îngrijite și crescute după regulile igienice, ce le pretinde corpul omenesc.

Dintre datorințele cele numeroase ale creșterii copiilor, cel dintâi loc îl ocupă nutrirea.

În anul cel dintâi după naștere nutrețul cel mai natural este laptele. Laptele poate să fie de la mamă, de la doică, ori și de la vaci sau de la alte animale de casă.

Între laptele mamei și între

celu de animale însă este mare deosebire. Laptele de la mamă e cel mai potrivit nutreț pentru copil. În el se cuprind toate acele părți chimice, din care se compune sângele, sucurile și organele vitale ale corpului. Părțile nutritive ale laptelui de la mamă așa sunt împărțite, încât ele ușor pot fi mistuite chiar și prin cele mai slabe organe ale copilului.

Laptele de la mamă se compune din următoarele părți chimice:

Într-o sută de părți de lapte femeesc se cuprind:

apă	89.0 părți
zahăr	4.30 "
grăsime (unt)	3.00 "
casein (albuș)	3.50 "
săruri diferite	0.20 "

la o altă 100.00 părți.

Această compoziție a laptelui în decursul alăptării se schimbă, amăsurat recerșelor trupesci ale copilului. De la 9 luni încolo, părțile nutritive scad, pe când cele apăsate se sporesc, prin urmare de aci încolo nici nu mai corespunde cu pretensiunile nutritive ale băiatului.

Dintre părțile aci amintite, caseina, care este un fel de albumină, prin mistuire contribuie la sporirea sângelui, la formarea țesăturilor și la dezvoltarea organelor. Untul și zahărul servesc pentru formarea căldurii și a puterilor de mișcare. Sărurile diferite întăresc oasele. Apa, sporind fluiditatea corpului, ajută la mistuirea.

Nutrețul cel mai bun al noul născuților fără indoială este laptele de la mamă. Fiă-care mamă sănătoasă are îndatorirea de a-și alăpta însăși copilul său. Numai laptele mamei are puterea de a da copilului o dezvoltare cum se cade. Numai acesta îl poate scuti pe el de numeroasele bătăi primejdioase, mai cu seamă de nemistuire și de diaree, cari în anul primu al etății răpesc cele mai multe jertfe din grupa numeroasă a copiilor.

Nu-i permis să alăpteze o mamă sau o doică, care e bolnavă, care suferă pentru pildă de hetică, de scrofală, de lingore, de stropsală și de sifilis (frântă.) Aceste bătăi trec la copii și le periclită viața.

Când o mamă din diferite cauze nu-și poate alăpta ea însăși co-

pilul ei, nutrirea mai bine se va duce în deplinire prin doică. Numai cea femeie poate fi doică, care este deplină sănătoasă, ceea ce medicii o pot constata. Bunătatea laptelui de la o doică se poate cunoaște de acolo, că copilul îi merge bine și e sănătos. Copilul slab, palid și rău hrănit, dovedește, că mama ori doica lui nu este sănătoasă.

Între timpul de naștere al doicei și între etatea copilului, ce voim a-l alăpta, nu fiă mai mare diferență 3—4 săptămâni. Laptele de la o doică, care a născut mai de mult, conturbă mistuirea regulată a copilului mai tineru, produce vătăruri și urdinări. Pentru un copil în vârstă însă corespunde o doică, care a născut mai de curând.

Pe lângă sănătatea deplină de la o doică se mai recere să fie curată, cu buburze de țigă bine formate, fără rane și fără crepături și în fine să aibă lapte de ajuns pentru nutrirea recerșă a copilului. Muierile, cari au petrecut mai multe nașteri, fiindcă știu tracta mai bine cu băieții, sunt mai bune de doice, decât cele ce au născut întâia-ori.

Îndată după naștere, copilul n'are trebuință de nutreț. La supt se pune numai peste 5—6 ore după naștere, adică după ce și-a împlinit primul somn, atât de folositor pentru el, și după ce mama lui s'a recreat de oboseala nașterii. Dacă copilul se deșteaptă mai curând, decât plânge, sau e neliniștit, e semn, că nu e bine înfășat, ori că cărpele îi sunt ude, sau murdare. Acestea trebuie delaturate.

În acestu timp de odihnă se fac greșelile cele mai mari din partea Româncelor noastre. Femeile nepricepute esplică neliniștea copilului zicând, că e flămând și îndată îl îmbulzesc la țigă. Altele cred, că nou născutul are trebuință de a se curăța la stomach și pentru ca să-l liniștescă, îi dau numai decât herbatură ori sirupuri purgative. A da nou născuților astfel de medicamente este cea mai mare nebunie. Din purgativele acestea ei capătă mătreci și curând trec din viață. Pentru curățirea copilului, cel mai bun mijloc este laptele mamei-sale, care în zilele prime după naștere apare în for-

și o deschiță și că de bună seamă nu vor pricepe nici o bătă din cele ce le va da ei. Când însă Novac rupse pe-oeste și când cădu unu bilețel pe-cetluit, pe care era scrisă negru pe alb: „aceste rânduri se le cetesc numai și numai Petronila!” — i se făcu bieteii întunecă înaintea ochilor, buchile și rândurile băjbăiau unele printr'altel în toamă ca nise furnic și numai greu cu greu își putu veni în fire. Totuși la zorul celorlalți viri bilețul în sinu, își adună toate puterile și începă a împărtași cu glas tremurător și rău de rău omericilor săi ascultători.

Pavel scriea, câtă a suferit, când l'au îmbrăcată cătănesce și nu l'au mai lăsat să se întorcă acasă, se închina la ei și cu sănătate și le mulțamea din adâncul inimei pentru buna creștere, ce i-o dăduseră.

Bunica ceru să-i cetescă fie-care pară de câte două sau trei ori și când Petronila înocă, se puneau cu toții pe plâns, așa încât cetitoria era silită să le dea vreme ca să-și potolească lacrimile. Ba vorbind adevărat, fata însăși avea lipsă din când în când de vr'o câteva clipite, ca să-și ștergă ochisorii, ca să-și dobândescă glasul din nou.

Le vestea mai departe flăcăul, că din mila lui Dumnezeu se află sănătos și că neîncetat se deprinde cu armele. Că împotriva dușmanilor nufuse încă, dără cumcă așa a priceput, că acolo la bătae atât amar de omeni își pierd viața de nu se poate spune, și că elu așteptă din di în di să fiă trimis în foc și că nu știe ca pământul ce se va alege de dânsul.

Aice eră încep vâietura obștească, care cresc din ce în ce mai tare, când Petronila urmă cu titlul: „pote că nu voi avea parte să vă mai vedă pe lumea asta, dreptă aceea ertați-mă, vă rog, decât v'am greșit cu ceva. Eu cată să mă găsesc de cialul morții.”

Ca încheiere îi îndemna Pavel să nu-și amărăscă inima pentru dânsul, ci să se roge numai lui Dumnezeu, precum se rogă și elu pentru ei. Le mai zicea, ca să-i scrie și ei câtă mai curând și câtă mai mai pe larg; tot-odată le spunea, cum trebuie trimisă scrisoarea. Le poftea la toți noroc și sănătate, numindu-i pe toți cu numele și nelăsându afară nici măcar pe Luca și pe Mateiu, și le făgădui, că va rămâne în veci alu lor nepot, fiu și prietin.

Tineru și bătrân era fărmeat de

scrisoarea voinicului. Cu toții voră să o mai audă încă odată și acuma îi veni rândul lui Luca. Bătrână-și făcea cruce și ținea una, că dău, totă s'a schimbat lumea, când cetesc elu scrisoarea străină ca pe apă, un băiat eșit din scutece abia de er, alaltăer. Acum pe Luca îl lăuda ea cum îl lăuda, dără de priocșela nepotului său nu se pută minuna în destul.

„Ce scrisoarea, Dămine, ce scrisoarea!” striga din răpuzeră sâracă babă „câtă sunt de bătrân și lucru cinstit ca asta n'am mai vedut. Mărgăritaru, nu altceva. Pare că e căzania din Vinerea patimilor, încât și petrele trebuie să verse lacrimi, — Ce scrisoarea, ce scrisoarea!”

Acum unii erau de părere, că Petronila să le citescă și hărtița ce o ținea ascunsă. Fata se roși ca para focului deși ea singură nu știa pentru ce, și le răspunde, că pe bilețul stă scrisă negru pe alb: „aceste rânduri se le cetesc numai și numai Petronila!”

Bunica fū cea dintâi, care se lăsa după pără; ea zise:

„Dacă Pavel vrea așa, apoi n'avem ce face. Citesc tu singură hărtița ce ți-a trimis-o, căci cine știe ce-ți va fi

dându de scire. Dămine feresce să ne băgăm noi nasul unde nu ne ferbe oia. De bună seamă îți va fi scriind ceva despre ale casei.”

În adevăr toți credeau, că flăcăul o ruga pe Petronila să facă bine și să dea mână de ajutor bătranei și lui Novac; prin urmare îi dădură fetei bună pace și o lăsară să se ducă acasă, ca să-și citescă scrisoarea.

Ceilalți ai Petronilei mai rămaseră o lecă, să mai povestescă despre Pavel. Numai Luca și Mateiu o însoțiră, dără fiindu-i somn cum ajunseră acasă, băieții se nchinară și se puseră la odihnă.

V.

Nepoțica lui moșu Voina aprinse o așchiă de brad, pe care când o ținea în mână, când o pune pe masă, sprijinindu-o de-o ulcio. În chipul acesta își făcu lumină. Apoi se puse cu tot sufletul ei pe cetanie. Cine ar fi putut cunoaște din alu ei obrazu, din gurița și din ochisorii ei, ce-i scrisese flăcăul.

Vomă ceti și noi scrisoarea lui Pavel, nu este toamă lungă și chiar decât

mă de corastă și astfel avându-grăsime în abundență, are efect purgativ și curăță spurcul din mațele copilului.

Este adevărat, că în cele 24 de ore după naștere încă nu s'a pornit lapte la mamă, der pentru aceea copilul trebuie pus regulat la sinul ei. Suptul copilului, ca o anumită iritare, aduce în mișcare mai viuă circulația sângelui în țife și laptele se pornește mai curând.

S. Stoica,
medic.

ECONOMIA...

Gunoiiul.

III.

Grajdul încă este de mare însemnătate pentru producerea unui gunoiu bun, decât grajdul e podit bine cu scânduri și are canal (scoc) pentru scurgerea udului, seu decât e bătucit cu pământ cleios, prin care se nu pot străbate udul; decât pârții și ferestrele încă sunt bine îngrijite, ca se nu se producă curente de aer prin grajd: atunci gunoiul produs într'un astfel de grajd este cel mai prețios.

Grămada de gunoiu trebuie așezată în apropierea grajdului; ea se face în formă rotundă, lungă, seu pătrată. Înainte de a se așeza gunoiul, se face o gropă, afundă dela o jumătate de metru până la un metru; fundul acestei gropi se pardosește cu pâră, seu se bătucește pământul cleios în ea. Lângă grăpa de gunoiu de câtră ușa grajdului, se sapă și pardosește altă grăpa mai afundă în care se pot scurge udul din grajd și mustul gunoiului. Din acea grăpa apoi se aruncă în timp de secetă în fi-care și mustul din acela pe grămadă, ca se nu se putrezească prea curând. Totdeauna când se aruncă gunoiu prospăt din grajd pe grămadă, acesta trebuie bătucit și ținut în ne-curmată jilăvelă.

Grămada de gunoiu trebuie făcută la un loc mai scutit de vânturi și de soare, ca se nu evaporze materiile nutritive din ea, și e recomandabil să fiă plantat în apropierea ei câte un frăgar (dud), seu alt pom roditor, care pe timp de secetă se-i țină de umbră și răcoare.

Sunt încă mulți între economii noștri de vite, cari nu-și fac grămeți regulate de gunoiu; sunt mulți, cari lasă gunoiul de se muceșce în grămadă, era mustul se scurge pe uliță: aceea se asemănă nebului din poveste, care aruncându-și punga cu banii într'un riu, strigă în gura mare, că elu mure de fome.

Gunoiiul orî că se transportă pe agrii în stare prospătă, adecă cum se scote din grajd, orî că se transportă după-ce s'a putredit în grămadă. Gunoiiul prospăt are un efect îndoit asupra sēmēnăturilor; elu îngrășă agrul și prin putredirea lui încăldește și topește unele minerale trebuincioase la dezvoltarea sēmēnăturilor. Gunoiiul prospăt nu e recomandabil la sēmēnăturile de grâu, căci conține nisce ciuperce de bureți, cari atacând grăunțele seu bobul de grâu, ilu fac de produce tăciune.

Gunoiiul putredit îngrășă pământul mai tare, decât cel prospăt; elu însă are un efect mai trecător, deorece în alu doilea an de recoltă, abia se mai pot simți urmele lui.

Atât gunoiul prospăt, cât și cel putredit, după-ce se transportă pe agrii, se întinde numai decât, era agrul se ară îndată, ca gunoiul se ajungă umed în pământ, pe care se-lu pot încălzi și nutri. Decă agrul nu se pote ara îndată, gunoiul se face grămeți pe agru, în mărime de câte un caru una, și aceste grămeți se acoperă cu pământ, ca se nu evaporze amoniacul din ele.

Unii din agricultorii noștri fac din câte un caru de gunoiu, dus pe agru, câte 8—10 grămeți, pe care apoi le lasă uitate în arșița soarelui, espuse vânturilor și ploilor, până ce se scurg tôte materiile nutritive din gunoiu; prin o asemenea procedură scopolu gunoierii nu se pote ajunge nici măcaru pe jumătate. De aceea și aușim adeseori dicându-se: „am dus atâtea și atâtea caru de gunoiu și totuși am avut un culesu seu seceriș slab!“

Cu cât unu agru este mai steril, cu atât i se dă mai mult și mai desu gunoiu, și cu cât acela este mai roditor, cu atât i se dă mai puțin și mai rar.

Cantitatea de gunoiu, ce trebuie pusă pe unu agru steril de unu hectar, se calculează de regulă la 60 până la 80 de caru.

Gunoiiul se transportă pe agrii de comunu înainte de efectuarea sēmēnăturilor; elu se mai pote transporta însă și după sēmēnătura acelor.

Pe la noi s'au dedat agricultorii a întrebunța la gunoiera pământului numai gunoiul vitelor, în alte țeri, unde agricultura stă pe o treptă mai înaltă, se mai întrebunțază încă și materiile fecale, găinațulu etc., era mai anii trecuți s'a inventat în Franca unu gunoiu mineral, numit gisimentu, prin gunoiera căruia se ajungă aproape totu acele rezultate, ca și prin gunoiera de gunoiul vitelor.

Gunoiile minerale, cum e: cenușă, sarea, varul, ghipsul etc. se transportă pe agrii de comunu după efectuarea sēmēnăturii. Cenușă este cel mai prețios gunoiu mineral, deorece ea conține materiile, ce plantele le-au absorbit din pământ în decursul vegetației lor. Și aci se adeverește principiul că „în natură nimic nu se perde, nimic nu se crează, ci totul este numai o transformare și deplasare continuă a materiei și a forței.“ La acest principiu ar trebui să reflecteze mai adese-orî și agricultorii noștri.

Agricola.

MULTE ȘI DE TOATE.

Reguli de bunăcuviință în secolul alu 17-lea.

La anul 1640, când archiducele Wilhelm Leopold a invitat la masa sa mai mulți oficeri staționați în castrele militare din Viena, mareșalul curții s'a vădit silit a esplica următoarele reguli de bunăcuviință, din cari se pote vedea, cât de inapoiată în cultură era lumea pe atun i:

„Maiestatea Sa cesaro-regescă s'a îndurat a se decide, ca să invite la masa sa pe mai mulți dintre oficeri; deși la diferite ocașii în timpul câtu ați petrecut aici, am avut adese-orî ocașunea de a mă convinge, că cea mai mare parte dintre oficeri atât aici, cât și între sine se portă în modu cultu, bărbătesc, cavaleresc și urbanu, totuși avându în vedere pe acei domnișori neciopliți, a căroru purtare lasă destul de dorit, aflu de lipsă a recomanda tutu-

roră spre luare aminte următoarele reguli de masă („mensur regulare“), precum urmază:

1) Pentru oinștea Maiestății Sale, fiă-care trebuie să se înfățoseze cu armele și cu curelele curățite, în roc și cu oșme curate și în stare de trevia.

2) La masă nu trebuie să te legeni cu scaunul și picioarele nu trebuie să-ți le întinzi pe sub masă.

3) Nu trebuie să bei după fiă-care bucătură, căci prin acesta omul se satură curând; după fiă-care mâncare trebuie să bei paharul numai pe jumătate și înainte de a bea, omul trebuie să-și stergă gura și mustatele.

4) Nu trebuie să te întinzi cu mâna în tăieru, nici să arunci oșele înderăt lângă scaun, orî sub masă.

5) Omul nu trebuie să-și lingă degetele, să soupe în tăieru, seu să-și sufle nasul în pânătură, orî să-și lă stergă cu ea.

6) După ce isprăvesci cu mâncarea, nu trebuie să bei ca unu dobitocu, așa ca omul să cadă de pe scaun, seu să nu fiă în stare a se scula dela masă și a se depărta de-a dreptul.

Duelurile în Italia

Mania duelurilor face progrese înspăimântătoare în Italia. Dovadă faptul următor: La deschiderea sesiunii, ministerul justiției va fi silit să ceară camerei autorisarea de a urmări 17 deputați acușati d'a se fi bătut în duel. Printre ei este și generalul Gandolfi.

Trageri la sorți.

Losuri de statiu dela 1860, 2 Nov. ser. 125 180 421 487 559 675 734 769 1104 1210 1245 1324 1525 1613 2082 2484 2550 2595 2727 2884 2914 2981 3085 3143 3187 3356 3509 3733 3854 4025 4146 4190 4487 4588 4698 4724 5176 5273 5327 5344 5590 5727 5739 5885 6078 6114 6366 6436 6563 6811 6917 7186 7337 7490 7514 7551 7572 7598 7869 7884 8025 8069 8135 8144 8516 8541 8549 8553 8612 8676 8817 8842 8886 8900 8960 8984 9163 9236 9343 9395 9440 9460 9558 9787 9889 10175 10216 10391 10469 10506 10611 10791 10897 11059 12521 12800 12966 13066 13075 13623 13861 13869 13962 14220 14351 14408 14474 14981 15172 15355 15418 15518 15569 15662 15673 15953 16048 16205 16371 16558 16745 16768 16822 16843 16876 16917 17063 17300 17395 17640 17650 17780 17972 18053 18073 18285 18404 18421 18473 18484 18595 18781 18884 18899 19078 19103 19126 19442 19645 19765 19833

cuprinsul ei nu ar fi de totu nou, de bună sēmă chipul, în care este alcătuită, nu trebuie trecut în vedere.

Etă-o, din cuvânt în cuvânt:

„Dragă Petronilo!

De multe ori aveam de gând să-ți spun o vorbă; der ciorile!, pare că era unu făcut de nu puteam să-ți deschid gura nici într'unu chip. Nu sciu sfîla să fi fostu seu vr'o altă istorie, destul că rēmesei cu vorba nespusă și așa mă apuca clipita, în care fui luat la cătane.

Acum mă pregătesc de plecatu la răsboiu, unde, vei fi sciind și tu, că este și mörte și viță, și n'ași vrea — ferit-a Dumneșeu! — să mă prăpădesc fără să-ți împărtășescu ce aveam, ce am și ce voiu avé la sufletul meu câte dîle voiu mai trăi.

Petronilo!... Te... iubescu cu o iubire, pe care n'am mai simțit-o față cu nimenea pe lume. Pe bunica, pe taica, pe maică-ta, pe moșu Voina și pe frații tși îi iubescu, deră cu totul într'alt fel. Pe tine te am neincetat la inima mea; dîna, nōptea mă gândescu la tine și nu sciu cum mi-se pare, că n'ar fi pe lumea lui Dumneșeu mai mare fericire, decât când am fi pururea împreună. Și, dēu, de-ași sci, că tu nu-ți aduci totu asemenea aminte de mine, m'ași prăpădi și nu altceva. Dreptu aceea iubita sufletului meu, fiă-ți milă de tinerețele mele și păstrează-mi dragostea până mă voiu întorče acasă.

Nu uita să-ți scrii vr'o câteva rânduri, în care să-ți arăți ce hotărîre ai luat, ca să sciu ce viitoru să-ți aleg. De-mi vei trimite veste, care să-ți încăldească inima, să scii, că-mi voiu pune nădejdea'n Dumneșeu, imi voiu oțeli puterile și voiu îndura cu răbdare tôte necazurile, ce ar puté să cadă pe capul meu. Crede-mă — îți juru pe totu ce am eu mai scumpu pe lume, pe sufletul meu, pe partea mea din raiu, — că nu-mi voiu schimba nicodiniōră simțirile și nu te voiu înșela nici într'unu chip. De cumva voiu avé norocu să scap tēfērū din bătae, să scii, că cum voiu sosi acasă, te voiu cere negreșit de la ai tși și astfel de vei voi tu, ne vom uni pentru totdeauna. De cumva însă a fi să peiu prin locurile străine... să nu grăescu într'unu ciasu rēu..., să scii, că nu voiu muri supărat, de ore ce creșu, că totuși va mai fi unu loc, în care vom puté petrece împreună.

Încă odată, iubescu mă, dragă Petronilo, ingerul meu, sufletul meu, precum te iubescu și eu pe tine.

Alu tēu până la mörte și după mörte. Pavelu“.

„Nu-ți uita de sērmana bunică și de taica!, Te voiu despăgubi la întorcere cu prisosiță pentru tôte ostenelele, și de bună sēmă ceea ce nu voiu puté face eu, va implini cel de susu cu prea puternica sa mână. Năframa ce mi-ai dărui-o la Pascu o portu cu mine și o păstrezu ca pe ochii din capu. Bagă de sēmă, te rog, să nu-mi faci

hainele molii. Mă închină la toți cu multă sănătate... era câtu te priveșce, ertă mă, decât-ți trimitu cea dintăi sărutare. Numai prin scrisore, nu altcum“.

Isprăvindă cu cetitulă, Petronila apropia hărtia de buze și o săruta cu o căldură nemai obicnuită până atunci. Ar fi în stare să o mănance. O stringea acum la pieptu, acum la inimă cu atăta putere încât mă miru, cum nu și-a ruptu vre-o cōstă în focul ei celu grozavu. Așchia era pe sfârșite și acum flacăra mai mai că atinge de masă, der de unde se se misce fata noastră; din partea ei putea să arde casa cu totul. Ce voia să mai scie ea din lumea din afară, când simțea în lăuntru seu cea mai fericită lume, cea mai bogată de farmece și de miunni! Din nou încep să citesc înveselitoare scrisore, fiă care cuvântu ilu înghița cu o sete nespusă și-lu roștea și din graiu, întocmai ca într'unu dulce visu de dimineță; cu unu cuvântu se simțea într'o stare mai ciudată decât orî și când în viță ei.

Numai când auși că ai sēi se întorcă acasă, asvērli în cuptorū așchia, care lasase urme pe masă; ascunse biuletul în sinu și se puse în ghenunchi, ca să-și facă rugăciunea din nainte de culcare.

Nu e greu de găcit, că numele și

chipul lui Pavelu se amesteca printre „tatălū nostru“, și „sfințe dumneșeu“ și „acum slobozesce“, de nu se mai înțelegea nimic din tōtă închinăciunea. Mereu începea fiecare rugăciune dela început și numai cu greu cu greu o scōse înfērșitū la căpētăiu. Cu totul altfel merse când roști vre-o câteva cuvinte pentru Pavelu. Cu atăta foc, cu atăta frumșeță și curenenă de inimă fū inșoită această rugăciune, încât de bună sēmă a trebuit să pētrundă până susu, deasupra norilor. În aceste clipe i-ar fi plăcut să-și spue iubitul seu și din gură aceea ce-i scrisese pe hărtia din parte-i se simțea în stare să răspundă flăcăului fără picu de sfîla.

Ce n'ar fi datu, sērmana, să fiă lângă el și să-și liniștesc sufletul atunci îndată! Der deocamdată acesta era peste putință și trebuia să se mărginesc numai la scrisu. Însă cu pusul pe hărtia nu avea să mērgă totu așa de lesne ca și cu graiul viu. Trebuia să se gândesc mai întâi și mai întâi câtu mai bine, apoi să începă cu scrisul. Se munci ea cu gândul tōtă nopticica, cu tôte acestea o apuca dimineță fără să se fi hotărît la vre-unu felu.

(Va urma.)

I. Urban Jarnik.

19872 19881 18891 19931. Tragerea următoare la 1 Febr. 1892.

Crucea r. ung. 31 Oct. Ser. 135/64 145/77 336/26 390/78 416/75 456/92 548/91 680/22 840/98 956/65 1077/47 1172/35 1332/12 1361/50 1488/65 1547/64 1673/57 1694/45 2149/60 2154/4 2356/70 2668/52 2775/91 2945/87 3102/20 3223/44 3645/27 3703/44 3816/26 3904/66 4331/60 4338/45 4395/37 4572/61 4593/12 4852/87 4923/32 5046/70 5313/59 5707/46 5728/53 5861/96 5916/59 5917/71 5984/92 6056/65 6176/76 6403/96 6690/85 6733/79 6744/81 6767/99 6913/10 7054/85 7065/39 7119/43 7222/18 7589/15 7601/98 7616/67 7717/77 7975/73

In amortisare ser. 122 215 308 454 918 1222 1341 1607 1629 1671 1736 1838 2516 2980 3266 3577 3967 4271 4563 4619 4778 4900 5095 5467 6133 6247 6904 7149 7848

Calendarul septemănelor are 31 zile. Table with columns for months (Octombrie, Noiembrie, Decembrie) and days, listing names like Brumăreli, Sorele, and various saints.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 3 Nov. n. 1891

Table of grain prices (Semințe) including items like Grâu Bănățenesc, Grâu de Tisa, Grâu de Pesta, etc., with prices per 100 chilogr.

Table of old and new grain prices (Semințe vechi or nouă) for various types of grain like Secară, Orz, etc.

Table of various products (Produse div.) and their prices, including items like Sem. de trif, Oleu de rap, etc.

Tergul de rimători din Steinbruch. La 1 Nov. n. starea rimătorilor a fost de 131,260 capete, la 2 Nov. au intrat capete și au eșit 2632 rămânând la 3 Nov. un număr de 128698 capete. — Se notează: marfa unguetă veche, grea dela până la cr. marfa unguetă tineră grea dela — cr. până la 46— cr., de mijloc dela 46 cr. până la 47— cr — ușor dela 45— cr. până la 46— cr. — Marfa înrădită grea dela 43 până la 44 cr. — de mijloc dela 43 cr. până la 44 cr. ușor dela 43— cr. până la 45 cr. — Marfa de România

de Bákony grea dela — cr. până la — cr. transito mijloci grea dela — cr. până la — cr. nsé transito ușor dela — cr. până la — cr. transito dto țeposă grea dela — cr. până la — cr. transito mijloci dela — cr. până la — cr. Marfa sêrbescă grea dela 44—45 cr. transito, mijloci grea dela 43—44 cr. transito ușor dela 42—44 cr. Porci îngrășați de un an dela — cr. până la — cr., îngrășați cu cucuruz dela — cr. până la — cr., îngrășați cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriți la gară cu 4 1/2.

Bursa din București din 3 Novembre.

Table of stock exchange values (Valori) and exchange rates (Cursuri) for various items like Rentă română, Oblig. de stat, etc.

Cursul losurilor private din 3 Nov.

Table of private exchange rates (Cursul losurilor private) for various locations like Basilia, Credit, Clary, etc.

Cursul pieței Brașov

Table of market prices in Brașov (Cursul pieței Brașov) for various goods like Sanonote românești, Argint românesc, etc.

Cursul la bursa din Viena

Table of exchange rates in Vienna (Cursul la bursa din Viena) for items like Rentă de aur, Rentă de hârtie, etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil interinal: Gregoriu Maior.

CONCURSŪ.

La Comitetul subscris sunt vagențe trei ajutoare dela societatea „Transilvania”, menite pentru ucenici meseriași români, cari învță aici în Brașov. Reflectanții au să așternă Comitetului subscris până la 5 Dec. n. a. o. următoarele documente: atestat de boțez, atestat de sêracie, stestat de școlă și contractul încheiat cu măstru. Comitetul Asociației pentru sprijinirea inv. și sod. rom. în Brașov.

N. P. Petrescu, preș. Ars. Vlaicu, secretar.

(Cu cea mai deplină încredere) se pôte întrebuința un medicament de casă în contra bôlelor de stomach, când sute de scrisori de mulțămire dovedesc efectul escelent. — „Balsamul de viêtă (Lebensbalsam) al lui Dr. Rosa” din farmacia lui B. Fragner în Praga se bucură de aceste dovede fôrte numêroșe, căci scrierile de mulțămite se înmulțesc pe fâ-care și. Balsamul de viêtă al lui Dr. Rosa cel adevărat este de căpătat aproape în tôte farmaciele din Austro-Ungaria.

Advertisement for Dr. Carol Flechtenmacher, Univ. Med. Cetate, piața mare, colțul dela Têrgul Pómelor Nr. 18, etagiul I. Includes text about moving and contact information.

Large advertisement for Dr. Rosa's Lebens-Balsam. Includes text about stomach ailments, a list of symptoms, and a circular logo with a bird. Text: „Dr. Rosa's Lebens-Balsam” pentru SUFERINTE DE STOMACHŪ ȘI URMĂRILE ACESTORA!!

Advertisement for Dentist Dr. Gust. Text: ANUNȚ. DENTISTUL DR. GUST ține consultațiuni dela 9—12 și dela 2—5 ore. TÊRGULŪ PÔMELORŪ No. 93. Scôterea dinților cu și fără de narcosă. Plombarea dinților cu Cement, argint și aur. Dinți artificiali.

Seiden-Grenadines, schwarz und farbig (auch alle Nichtfarben) 95 kr. bis fl. 9.25 p. Met. (in 18 Qual.) — werden reben weise porto- und zollfrei das Fabrik-Depôt G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

ANUNȚ.

Subsemnatulă am onore a aduce la cunoștința onor. publică, cumcă în Brașovă Strada orfanilor (Scheiloră) Nr. 5 se află

Magazinele mele

asortate cu totă felulă de mărfuri

d. a. merună, somnă, crapă, cega și sărată), Heringi mari și mici, (moi și vesente) lapardonă (lachis) mărfuri de coloniale: d. e. Mărfuri stafile, asemenea și lână (țigac) creată și mițe, în fine și pielărie bracă de oi și vite, fiindă totdeuna gata a vinde *en gros et en detail* cu prețurile cele mai moderate și voiă execuata comande în aceste branșe aci în Ungaria și în tôte statele din Europa, câtă se pôte mai promptă.

Așteptândă cea mai numerosă cercetare,

mă recomandă

Brașovă, Noembre 1891.

Cu distincă stimă,

Vasile N. Bidu,

comerciantă.

69,3—1.

O specialitate necomparabilă

între tôte apele minerale alcalin-acide din monarhiă și străinătate

este

apa minerală de „RÉPÁT“

oare în urma compozițiunei pré fericite a părților sale minerale și a conținutului estraordinar în acid-carbonic se bucură de o valoare medicinală forte mare și de ună renume universală neîntrecută.

Apa minerală de „RÉPÁT“ se întrebuintează ca medicamentă cu cele mai strălucite succese în contra conturbărilor de mistuire, în contra stărilor catarhalice a stomacului și a organeloră respirătore, în contra maladieloră rinichiloră și a beșiceii etc., are ună efectă admirabilă la secrețiunea udatului și este recunoscută ca remediū solvatoră neprețuibilă.

Celū mai curatū și binefăcătorū productū naturalū.

Ca borvizū adevă beutū cu vinū.

nu se pôte compara această apă escelentă cu nici o altă apă minerală a continentului.

Sampagnulū apeloră minerale.

Conformă ordonanței înaltului ministeră de interne No. 5891/VIII din anulă 1890, apa minerală de **RÉPÁT** este supraveghiată ca apă medicinală după prescripțiunile legiloră sanitare.

Veritabilitatea apei se constată prin aceea, că dopulă sticlei trebuie să fiă însemnată cu: „K.-Impér Répát“. Decă se rogă a se observa această spre evitarea falsificărilor prin alte ape inferioare.

Apa minerală de „RÉPÁT“ se găsece în calitate prospătă și veritabilă în depositulă subsemnatului; asemenea și în farmacii, în cele mai multe băcării și în tôte birturile mai notabile.

Cu tôte stima

Administrațiunea isvorului
Josef György,

662,50—38

Brașovă, Strada Michail Weiss (ulița poștei) No. 12.

„Asociațiunea de magazină din Brașovă cu responsabilitate limitată“.

La „Asociațiunea de magazină din Brașovă cu responsabilitate limitată“ este de a se ocupa postulă vacantă de directoră dirigentă și contabilă. Emolumentele suntă: pentru directoră 1500 fl., pentru contabilă 800 fl. salarū anuală; mai departe capătă acești în sensulă § 30 ală statuteloră tantiemele prevădute. Concurenții capabilă de a depune cautiune voră avă ași adresa ofertele loră în scrisă — cu indicarea ocupațiunei de până acum și despre cunoștința de limbă — la președintele Asociațiunei, domnulă *Gustav Eitel*, până la 12 Noembre a. c.

697,3—2.

ANUNȚU.

Am onore a face cunoscută, că am luată în regiă propriă restaurațiunea din vila Kertsch, care până acum a fostă condusă în socotela berăriei Habermann, și că dela 1 Noembre n. c. potă servi pe on. publică cu bere din I-a berărie ungurescă pe acții din Steinbruch, precum și cu mănăcări bune și gustose, precum și cu alte bețură cu prețuri modeste.

Rugându-mă respectuosă pentru sprijinulă on. publică mă recomandă

Cu tôte stima,

Gustav Forkert.

694,2—2

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsată necruțată nici continentulă europeană și marea fabrică de argintărie s'a vădută necesitată să dăruiescă întregulă ei deposită în schimbulă unei răsplăte mici pentru muncă. Ea suntă impuțnică să îndeplinească acestă mandată.

Eu dăruiesc

prin urmare oră cui, fiă bogatū oră săracū, următorele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6. 60.** și adevă:

- 6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă.
- 6 furculițe de argintă patentă americană dintr'o bucată,
- 6 linguri de argintă patentă americană,
- 12 lingurițe de argintă pentru cafea patentă americană,
- 1 lingură de argintă pentru supă patentă americană,
- 1 lingură de argintă pentru lapte patentă americană,
- 6 cesci Victoria englesesce,
- 2 candelabre de masă,
- 1 strecurătore pentru căiu,
- 1 zaharniță,

42 bucăți la ună locū.

Tôte cele 42 de obiecte susă amintite au costatū mai înainte fl. 40 și acum se potă cumpăra pe prețulă bagatelū de fl. 6.60. Argintulă patentă americană este ună metală albă, care își păstrează colorea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantază.

Cea mai bună dovadă, că acestă inseratū nu e

O șarlataniă

mă simtă îndatoratū în publică, că oră cine, căruia nu-i convine marfa îi trimite banii înapoi, nimenea însă se nu trecă cu vederea ocașiunea această favorabilă de-ași procura această garnitură pomposă.

Se trimite numai cu rambursă postală seu cu trimiterea înainte a sumei.

Cu deosebire recomandă pratulă de curățitū aceste obiecte, o cutie dimpreună cu indicarea folosirei costă 15 cr.

P. Perlberg's Agentur
der verein. amerik. Patent-Silberwaaren-Fabrik,
Wien, II. Rembranstrasse 33.

Estrasă din scrisorile de mulțămită:

Am fostă forte mulțămită cu trimiterea D-Vóstră a 42 bucăți cu 6 fl. 60 cr. și Vă rogă să mai trimiteți următorele obiecte.

Triest, 1 Iuni 1891.

Ernest cav. de Fumée.

Am primită tacămurile de argintă patentă, sunt pe deplină mulțămită cu acestea, și vă rogă să-mi trimiteți încă următorele.

Tauca, Ungaria, 26 Martie 1891.

Conte Fridel Königsegg.

687,6—2

Hârtia de țigări veritabilă francesă

„LE GLORIA“

de Iosif Bardou & fils în Perpignan și Paris

60 medalii de aură, 16 mari diplome de onore, 20 diplome „hors concurs“ numai atunci e veritabilă, decă fiecare cărticică pörtă firma IOSEPH BARDOU & FILS.

Se pôte căpeta în tôte prăvăliile unde se vinde hârtia en gros și marfă de Nürnberg, precum și în tôte traficele de tutună și țigări.